

Modernismul, romantismul si simbolismul - scurta prezentare

Daca traditionalismul este un fenomen autohton, fara corespondent in plan european, modernismul este o orientare estetica de larga circulatie

Atat in plan european, cat si in spatiul romanesc, modernismul desemneaza poetici dintre cele mai diverse, postromantice: simbolismul, ermetismul, expresionismul, avangarda (suprarealismul, dadaism, constructivism, integralism).

Vazute ca in viziunea lor istorica, acestea refac traseul devenirii constiintei poetice moderniste, diferit de epic si de dramatic. Preocupati sa confere poeziei constiinta de sine, modernistii contesta atat definitia clasica a liricului (potrivit careia poezia e un limbaj "mai inalt" fata de cel "comun", dar a carui logica nu difera in mod substantial de a acestuia) cat si pe ce data de romantici, pentru care lirica este un gen al sentimentelor, al inimii. E abolita astfel doctrina imitativa, clasica, si cea expresiva, romantica, in favoarea uneia imaginative, care afirma specificitatea absoluta a limbajului poetic, intraductibilitatea lui in limbaj comun, separarea decisiva a logicii poeziei de cea a prozei, orientarea interesului spre spatii aflate "dincolo" de lumea reala. Din meditatie asupra lumii, poezia devine meditatie asupra limbajului si asupra ei incesi. Asa se explica preferentierea de catre poetii modernisti a poeziilor de tip arta poetica (implicita sau explicita).

Multa vreme s-a considerat estetic doar frumoasul, identificat fie cu utilitarul sau placutul. Legea suprema a artelor in Antichitate era frumosul, Platon definea poezia un lucru "inaripat, gingas si sacru", definitie care excludea amestecul frumosului cu vulgarul.

Cu timpul, prea mult gust in poezie a sterilizat-o, limitand obiectul ei in defavoarea adancirii complexitatii si autenticitatii vietii. Simbolismul este un curent literar aparut in ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, in Franta, ca reactie impotriva naturalismului si al parnasianismului. Simbolismul se remarca prin prezenta a doua elemente specifice: sugestia si simbolul.

Sugestia poeziei simboliste refuza orice anecdotica incercand sa trnasmita stari, senzatii. Simbolul denota un grad mare de ambiguitate simbolizeaza in functie de tema si de context anumite stari, de obicei anoste. Un exemplu ar fi simbolul ploii care simbolizeaza decadere, moarte.

In istoria poeziei, simbolismul este cel care largeste subiectul artei. Baudelaire considera cu adevarat privilegiu al artei ca oribilul artistic exprimat sa devina frumusete.

Uratul, trivialul, terifiantul, abjectul nu sunt cultivate numai pentru ca socheaza ci si pentru ca aceste stari negative sunt capabile sa trezeasca stari esential estetice: comicul, trgicul, grotescul.